

Handläggare
Karin Lindbom
Telefon: 08-508 21 000

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd

Boendeplanering för äldre i regionen Västra Söderort reviderad 2014

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden lägger förvaltningens redovisning av boendeplanering för äldre i regionen Västra Söderort till handlingarna.

Lars Arvidsson
Stadsdelsdirektör

Eva Frykler
Verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Stadsdelsförvaltningarna Skärholmen, Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö har reviderat den gemensamma äldreboendeplanen för Västra Söderort, enligt uppdrag från äldreförvaltningen.

Antalet äldre över 80 år prognostiseras minska från 2014 fram till år 2018 för att därefter öka successivt. För de äldre över 90 år väntas en ökning av antalet först åren 2030. I Västra Söderort finns ett brett utbud av olika boendeformer för äldre som drivs i såväl egen regi som på entreprenad och av privata utförare.

Förvaltningarnas samlade bedömning är att utbudet av servicehus samt vård- och omsorgsboende kan tillgodose behovet under de närmaste åren. Samtidigt finns risk för en överkapacitet av dessa boendeformer.

Olika former av boenden för äldre samt en utvecklad hemtjänst med specialteam, hemsjukvård och tillgång till dagverksamhet kan komma att innebära ett minskat behov av vård- och omsorgsboende, inom de närmaste åren. På längre sikt kan behovet komma att öka igen. Utifrån ett ökat framtida behov har Micasa sökt markanvisning 2025 för äldreboende vid Liljeholmskajen.

I regionen finns det tre servicehus med totalt 255 servicehuslägenheter. En viss anpassning av tillgången på servicehuslägenheter utifrån efterfrågan har genomförts under 2013.

Den framtida planeringen för Fruängsgårdens servicehus är en fortsatt viktig fråga, där stadsdelsförvaltningen följer behov och efterfrågan.

Ärendets beredning

Boendeplanen för äldre har tagits fram i samarbete mellan stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Liljeholmen, Skärholmen och Älvsjö. Ärendet har delgivits Micasa och Äldreförvaltningen. Ärendet har redovisats på pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor den 20 mars samt på förvaltningsgruppen den 27 mars.

Bakgrund

Stadsdelsnämnderna har i uppdrag att årligen revidera sina regionvisa äldreboendeplaner. Reviderad boendeplan för äldre 2015-2017 med utblick mot 2030/2040 lämnades in den 27 januari 2014 till Äldreförvaltning för samordning. I Region Västra Söderort ingår stadsdelsnämnderna Skärholmen, Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö. Stadsdelsförvaltningarna har under flera år följt behovet och samverkat i planeringen av äldreboende i regionen.

Mätmetod

Äldreboendeplaneringen bygger på Swecos prognos för 2014 - 2040 och den framskrivna prognos av befolkning och behov som Sweco tagit fram på uppdrag av äldreförvaltningen. Samtliga uppgifter om antal bostäder i vård- och omsorgsboende och servicehus, och antal personer som bor i dessa, är hämtade ur sociala system. Där redovisas behov, resurser och planerade förändringar.

Boendeformer för äldre

Stockholms stad erbjuder flera olika boendeformer för äldre. I staden liksom i Västra Söderort finns ett brett utbud av olika boendeformer för äldre, det finns vård- och omsorgsboende för äldre med omfattande omvårdnadsbehov, profilboende som riktar sig till äldre med särskilda behov, korttidsvård för t.ex. växelvård och avlastning för anhörigvårdare samt servicehusboende. Dessa boendeformer kräver ett biståndsbeslut. Vård- och omsorgsboende ingår i stadens valfrihetsmodell vilket innebär att den äldre efter biståndsbedömning har möjlighet att välja boende.

För lägenhet i seniorboende och trygghetsboende ställer sig den äldre i kö hos bostadsförmedlingen i Stockholm. Inget biståndsbeslut krävs. I Västra Söderort finns både trygghetsboende och seniorboende.

Befolkningsutveckling och behov

Sweco har på uppdrag av äldreförvaltningen gjort en framskrivning av det framtida äldreomsorgstagandet. Som underlag ligger stadens officiella befolkningsprognos, Prognos 13 med en förlängning fram till 2040 för hela Stockholms stad.

Framskrivningen utgår ifrån senaste tillgängliga uppgifter om omsorgstagande vilket avser september 2013. Antaganden har gjorts om vissa hälsoförbättringar på lång sikt som antas medföra en lägre genomsnittlig konsumtion av äldreomsorg.

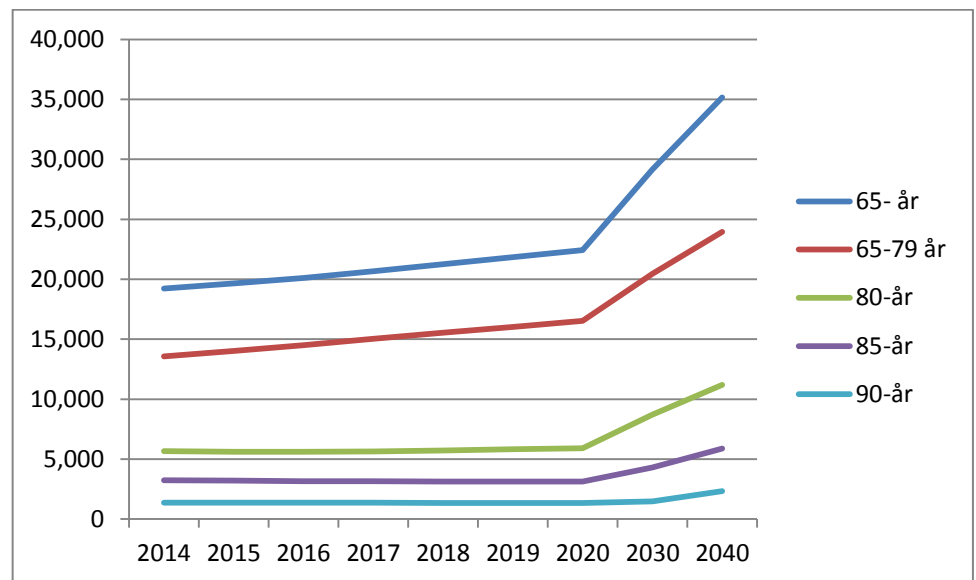
De första åren av prognosperioden antas konsumtionen att minska något snabbare än för resterande tidsperioden, 2020-2040. Detta beror främst på införandet av RUT-tjänster år 2009 som till viss del antas påverka efterfrågan på hemtjänst.

Befolkningsprognos och prognos för äldreomsorgstagare 2014-2040 för Västra Söderort presenteras nedan i valda delar.

Swecos framskrivna prognos av befolkning och behov för Västra Söderort

Befolkningsutveckling

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2030	2040
65- år	19 230	19 640	20 110	20 660	21 250	21 830	22 420	29 150	35 160
65-79 år	13 570	14 020	14 490	15 030	15 530	16 010	16 530	20 440	23 960
80-år	5 660	5 620	5 620	5 630	5 710	5 820	5 900	8 710	11 200
85-år	3 240	3 200	3 160	3 150	3 130	3 130	3 140	4 290	5 880
90-år	1 360	1 370	1 360	1 360	1 350	1 350	1 340	1 470	2 320

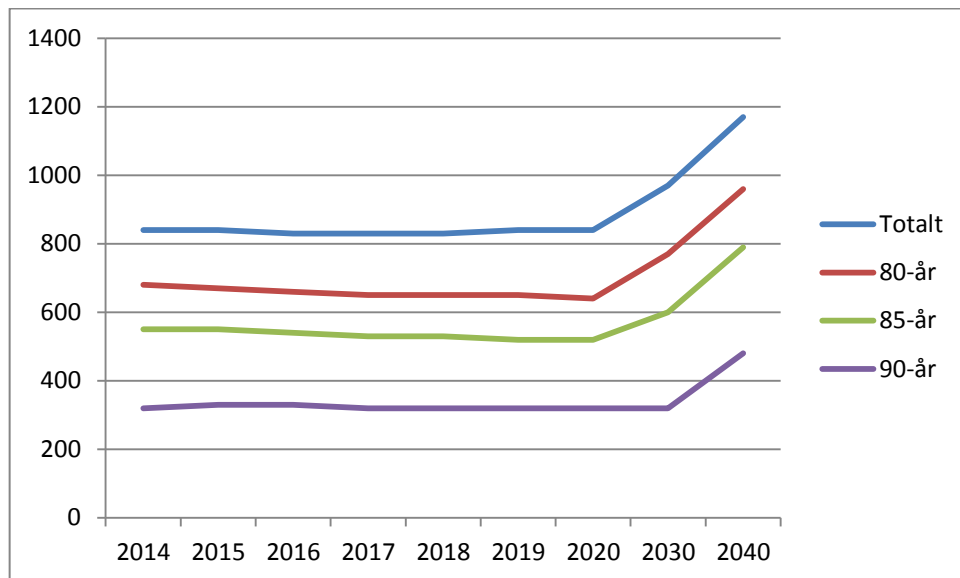

Figur 1. Befolkningsutvecklingen i Västra Söderort 2014– 2040.

I prognosen från Sweco framgår det att antalet äldre över 80 år minskar i regionen fram till 2018 för att därefter öka. Antalet äldre 90 år och över, ökar först under 2030.

Antal äldreomsorgstagare, vård- och omsorgsboende

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2030	2040
Totalt	840	840	830	830	830	840	840	970	1 170
80-år	680	670	660	650	650	650	640	770	960
85-år	550	550	540	530	530	520	520	600	790
90-år	320	330	330	320	320	320	320	320	480

Figur 2. Antal äldreomsorgstagare, vård- och omsorgsboende 2014 – 2040.

2013 september var det faktiska behovet av vård- och omsorgsboende 848 platser. I prognosen från Sweco framgår att behovet av vård- och omsorgsboende minskar något under de närmaste åren för att sedan börja öka från 2022.

Beslut om servicehusboende

I december 2013 bodde 191 personer på servicehus, varav merparten i den egna stadsdelen eller inom regionen. 33 personer bodde på servicehus i andra stadsdelar utanför regionen. Behovet av servicehuslägenhet har fortsatt att minska.

Vårddygn för korttidsvård 2013

I regionen var behovet av korttidsvård totalt 7 999 vårddygn, varav Skärholmen 1 925 vårddygn, Hägersten-Liljeholmen 5 452 vårddygn och Älvsjö 622 vårddygn för perioden 2013-01-01 till 2013-12-31. Jämfört med 2012 är det en mindre ökning.

Beslut om platser i HVB och SHIS

Den 15 januari 2014 fanns i regionen beslut om 26 platser i hem för vård och boende, HVB, varav 11 platser inom staden och 15 platser utanför staden.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning köpte också fyra platser på SHIS, Stiftelsen hotellhem i Stockholm.

Redovisning av utbud av boendeformer och platser i Västra Söderort

Inom regionen finns vård- och omsorgsboende, profilboende och korttidsboende som drivs i egen regi, på entreprenad och privat regi. Det finns också servicehus, trygghetsboende och seniorboende.

Vård- och omsorgsboende ingår i stadens valfrihetsmodell, vilket innebär att den äldre efter biståndsbeslut själv väljer vård- och omsorgsboende i hela staden. I Västra Söderort väljer 73 % av dem som fått biståndsbeslut för vård- och omsorgsboende ett boende som ligger i regionen.

I regionen finns det totalt 1050 platser i heldygnsomsorg varav:

- 488 platser heldygnsomsorg i vård- och omsorgsboende som drivs i egen regi eller på entreprenad
- 421 platser heldygnsomsorg i vård- och omsorgsboende ingår i stadens ramavtal för köp av enstaka platser
- 18 korttidsplatser varav tio drivs i egen regi och åtta av entreprenör
- 28 heldygnsplatser i profilboende som drivs i egen regi
- 86 platser heldygnsomsorg varav 49 heldygnsomsorg, 13 korttidsplatser samt 24 platser på profilboende utan ramavtal med Stockholms stad

Den 15 januari 2014 fanns det i regionen 26 lediga platser på vård- och omsorgsboende, varav 10 platser för somatisk vård och 16 platser för demensvård.

I regionen finns det totalt 255 servicehuslägenheter. Utbudet av servicehuslägenheter har genom åren anpassats utifrån behov och efterfrågan. Inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde fanns det den 15 januari 2014, sammanlagt 25 outhyrda servicehuslägenheter och 12 personer i kön.

Skärholmens servicehus är sedan tidigare omvandlat till trygghetsboende med 234 lägenheter och Axelsbergs servicehus till seniorboende med 56 lägenheter. Vid Axelsberg finns också sedan tidigare ett seniorboende med ett 70-tal lägenheter.

Vid Trekantens servicehus har ett profilboende inom socialpsykiatrins verksamhet inrättats på ett våningsplan för tio boende +55 samt en lägenhet för gemensamhetsutrymme.

På Älvsjö servicehus har en huskropp med 31 servicehuslägenheter återlämnats till fastighetsägaren Micasa.

Under planperioden planeras inga nya boenden eller ombyggnationer av boenden att genomföras inom regionen, utifrån nu kända behov och förutsättningar.

Boende

Skärholmen

Våren 2011 genomfördes en omvandling av Skärholmens servicehus till trygghetsboende bestående av 234 lägenheter. Stadsdelen har därefter inga servicehuslägenheter i egen regi att förmedla. Förvaltningen hade i december 2013 totalt 35 köpta platser på servicehus av andra stadsdelsförvaltningar, varav 17 utanför regionen.

Under februari 2013 färdigställde Micasa ett trygghetsboende för döva och döva synskadade personer. Trygghetsboendet omfattar 41 lägenheter och ligger inom Skärholmens trygghetsboende.

Egen regi

- Sätra vård- och omsorgsboende inriktning demens: 85 lägenheter. Inom Sätra vård- och omsorgsboende finns även två profilboenden. Ett för personer med Huntingtons sjukdom, bestående av 11 platser. Ett för personer med frontallobsdemens, bestående av 7 platser samt 10 platser för personer med kognitiv svikt. (28 profilboende).

Privat regi, ramavtal

- Ekehöjdens vård- och omsorgsboende (Attendo Sverige AB) med inriktning demens: 52 lägenheter samt 6 lägenheter för personer under 65 år med demenssjukdom. Ekehöjden har även 6 korttidsplatser för personer med demenssjukdom. Enligt ramavtal har Stockholms stad 47 platser.
- Byholmens vård- och omsorgsboende (Opalen Vård AB) (Vardaga Äldreomsorg AB) med inriktning demens: 35 lägenheter samt 7 korttidsplatser, som i dagsläget abonneras av annan kommun. Enligt ramavtal har Stockholm stad 16 platser.
- Edsättra vård- och omsorgsboende (Föreningen Edsättras vänner) med inriktning somatik och demens: 47 lägenheter, varav 39 lägenheter för personer med somatiska sjukdomar samt 8 lägenheter för personer med demenssjukdom. Enligt ramavtal har Stockholm stad 34 platser, varav 27 somatik och 7 demens.

- Björksätra vård- och omsorgsboende (Kavat Vård AB) med inriktning somatik: 48 lägenheter. Stockholm stad har ramavtal på samtliga.

Totalt kan Skärholmens stadsdelsområde erbjuda 258 lägenheter (haldygnsomsorg och korttidsboende i egen regi, entreprenad samt platser enligt ramavtal).

Hägersten-Liljeholmen

Axelbergs servicehus och Trekantens servicehus har haft föreläggande från Arbetsmiljöverket om att bygga om lägenheternas badrum, utifrån dagens arbetsmiljökrav. I september 2012 avvecklades Axelsbergs servicehus, hus 43, som servicehus och omvandlades till seniorboende. Vid Axelsberg finns också sedan tidigare ett seniorboende i Micasas regi.

Trekantens servicehus är fortsatt servicehus. Badrummen har byggts om och godkänts av Arbetsmiljöverket. Evakuering, ombyggnation och återflytt har genomförts i två etapper och var helt klart maj/juni 2013 då de boende i etapp 2 flyttade tillbaka till servicehuset.

Egen regi

- Axelsbergs vård- och omsorgsboende med inriktning somatik och demens: 45 lägenheter, varav 18 somatik och 27 demens.
- Axelsbergs korttidsboende med inriktning somatik: 9 lägenheter.
- Axcgårdens vård- och omsorgsboende med inriktning somatik och demens: 49 lägenheter, varav 32 somatik och 17 demens.
- Fruängsgårdens servicehus, 104 lägenheter
- Trekantens servicehus, 89 lägenheter (*samt våningsplan med 11 lägenheter för profilboende +55 inom socialpsykiatrin*).

Entreprenad

- Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende (Vardaga Äldreomsorg AB) med inriktning somatik och demens: 128 lägenheter, varav 40 somatik och 88 demens,
- Åsengårdens vård- och omsorgsboende (Vingslaget Omsorg AB) med inriktning demens: 29 lägenheter.

Privat regi, ramavtal

- Rosengården med inriktning somatik och demens: 86 lägenheter. Enligt ramavtal har Stockholm stad 71 platser.
- La Casa (Kavat Vård AB) med inriktning somatik och demens, spansktalande: 33 lägenheter varav 8 somatik och 25 demens. Stockholm stad har ramavtal på samtliga.

Totalt kan Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde erbjuda 364 lägenheter (heldygnssomsorg och korttidsboende i egen regi, entreprenad samt platser enligt ramavtal) samt 193 servicehuslägenheter.

I stadsdelen finns också seniorboende i Axelsberg som drivs av Micasa AB och där lägenheterna förmedlas via bostadsförmedlingen.

Framtida planer

I ett längre framtidsperspektiv och utifrån framtida ökade behov har Micasa sökt markanvisning för äldreboende vid Liljeholmskajen, 2025.

Älvsjö

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade i juni 2013 att minska antalet servicehuslägenheter på Älvsjö servicehus på grund av minskad efterfrågan. Micasa tog i juni 2013 över en huskropp med 31 lägenheter.

Egen regi

- Älvsjö servicehus 62 lägenheter (varav två sviktlägenheter)
- Solberga vård- och omsorgsboende med inriktning demens: 99 lägenheter.
- Solberga korttidsboende med inriktning demens: 10 lägenheter.

Entreprenad

Kristallgården (Vardaga Äldreomsorg AB) med inriktning somatik: 61 lägenheter, varav 8 platser för korttidsboende.

Privat regi, ramavtal:

- Liseberg (Blomsterfonden) med inriktning somatik och demens: 72 lägenheter, varav 10 somatik och 62 demens. Enligt ramavtal har Stockholm stad 72 platser.
- Långbrobergs vård- och omsorgsboende (Attendo Sverige AB) med inriktning somatik samt demens: 50 lägenheter, varav 9 somatik och 41 demens. Enligt ramavtal har Stockholm stad 50 platser.
- Långbrogården (Attendo Sverige AB) med inriktning demens: 54 lägenheter. Enligt ramavtal har Stockholm stad 50 platser.
- Långbrobergs vård- och omsorgsboende (Attendo Sverige AB) profilboende Parkinsons sjukdom, 24 platser. Stockholm stad har inget ramavtal.

Totalt kan Älvsjö stadsdelsområde erbjuda 342 lägenheter (haldygnsomsorg och korttidsboende i egen regi, entreprenad samt platser enligt ramavtal) samt 62 servicehuslägenheter.

Inom stadsdelsområdet vid Långbroberg finns också trygghetsboende med 31 lägenheter, som förmedlas via bostadsförmedlingen.

Dagverksamhet

Dagverksamhet, ofta i kombination med hemtjänst, kan innebära att den äldre ges ökade möjligheter att bo kvar hemma, om han eller hon önskar det. Deltagarna i dagverksamhet benämns gäster.

Personerna har biståndsbeslut utifrån den enskildes individuella behov och det kan variera från 1-5 dagar i veckan. I Älvsjö finns en öppen dagverksamhet som tidigare varit biståndsbedömd.

Skärholmen

Dagverksamheten vid Sättra vård- och omsorgsboende har 16 gäster inskrivna och tar emot 10 gäster varje dag.

Hägersten-Liljeholmen

Dagverksamheten Solkatten på Fruängsgårdens servicehus har 42 gäster inskrivna och tar emot ca 14 gäster per dag samt 14 gäster på eftermiddagarna två dagar i veckan.

Dagverksamheten Eternellen på Axelsbergs servicehus har 20 gäster inskrivna och tar emot 9-13 gäster per dag.

Älvsjö

Inom stadsdelen finns

- Öppen dagverksamhet på Älvsjö servicehus, Älvsjöträffen.
- Solberga dagverksamhet: 10 platser, 44 inskrivna.

Förvaltningarnas synpunkter och förslag

I Västra Söderort finns ett brett utbud av olika boendeformer för äldre som drivs i såväl egen regi som på entreprenad och av privata utförare.

Förvaltningarnas samlade bedömning är att utbudet av vård- och omsorgsboende kan tillgodose behovet under de närmaste åren. Förvaltningarna bedömer att det finns en viss risk för överkapacitet av vård- och omsorgsboende i regionen. Valfrihetsmodellen för

vård- och omsorgsboende innebär samtidigt att de äldre har rätt att välja boende och då även välja boende utanför region Västra Söderort.

Olika former av boende seniorboende, trygghetsboende och en alltmer utvecklad hemtjänst med specialteam, hemsjukvård och tillgång till dagverksamhet förväntas att innebära ett minskat behov av vård- och omsorgsboende och servicehusboende.

Kristallgården i Älvsjö, som drivs på entreprenad av Vardaga Äldreomsorg AB, har flera avdelningar belägna i den nyrenoverade delen av fastigheten. Tre avdelningar finns dock i lokaler som ännu inte har moderniserats och som ingår i fastighetsägarens fortsatta plan för upprustning.

I regionen finns servicehusen Fruängsgården, Trekanten och Älvsjö. Efterfrågan på servicehus minskar år efter år. En anpassning av antal servicehuslägenheter utifrån efterfrågan har därför fortgått.

På Trekantens servicehus har ombyggnationen av badrummen utifrån föreläggande från Arbetsmiljöverket genomförts samt godkänts. Det finns inga andra boenden i regionen som drivs i egen eller på entreprenad som har föreläggande från Arbetsmiljöverket.

Förvaltningarna kommer även fortsättningsvis att följa behovet och anpassa utbudet utifrån brukarnas efterfrågan och behov.

Bilagor

Redovisning av svar på specifika frågor till äldreförvaltningen i samband med planeringen.